

Podstawy kryminologii

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Pedagogika (K) Specjalność Resocjalizacja i profilaktyka społeczna Jednostka organizacyjna Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 13PDKPSRS.18S.10940.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy specjalnościowy Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe
Koordynator zajęć	Robert Poklek	
Prowadzący zajęcia	Robert Poklek	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie z terminologią stosowaną w kryminologii i dostarczenie wiedzy na temat zadań i działań kryminologii.
C2	Ukazanie kryminologii jako nauki teoretycznej i stosowanej, powiązanej z innymi dziedzinami wiedzy i praktyką społeczną.
C3	Kształtowanie umiejętności wyjaśniania zjawisk związanych z patologią społeczną prowadzącą do przestępczości.
C4	Zapoznanie z tradycyjnymi teoriami kryminologicznymi oraz humanistycznym nurtem w kryminologii.
C5	Kształtowanie umiejętności analizy danych kryminologicznych oraz kryminogenezy indywidualnej.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna i rozumie pojęcia stosowane w kryminologii oraz istotę kryminologii jako nauki wraz z jej powiązaniami z innymi dziedzinami wiedzy i praktyką społeczną.	E1R.W1, E1R.W3, E1R.W5, PDK_K1_W01, PDK_K1_W02, PDK_K1_W03	Egzamin ustny, Test, Prezentacja multimedialna
W2	Zna i rozumie przyczyny i przejawy zjawisk związanych z przestępczością.	E1R.W3, E1R.W5, PDK_K1_W05, PDK_K1_W06, PDK_K1_W07, PDK_K1_W10	Egzamin ustny, Test, Prezentacja multimedialna
W3	Zna przedstawicieli i rozumie założenia głównych koncepcji - paradygmatów kryminologicznych.	E1R.W1, E1R.W3, E1R.W5, PDK_K1_W04, PDK_K1_W05, PDK_K1_W06, PDK_K1_W07, PDK_K1_W09	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna
W4	Zna sposoby pozyskiwania i gromadzenia danych kryminologicznych.	E1R.W3, E1R.W5, PDK_K1_W06, PDK_K1_W07, PDK_K1_W08, PDK_K1_W16	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi wyjaśnić przyczyny i omówić przejawy zjawisk patologii społecznej i przestępczości.	E1R.U1, E1R.U2, E1R.U3, E1R.U5, PDK_K1_U01, PDK_K1_U02, PDK_K1_U03	Egzamin ustny, Test, Prezentacja multimedialna
U2	Potrafi dokonać krytycznej oceny paradygmatów kryminologicznych i wyjaśnić ich wpływ na politykę kryminalną i praktykę resocjalizacyjną.	E1R.U2, E1R.U3, E1R.U5, PDK_K1_U02, PDK_K1_U03, PDK_K1_U09, PDK_K1_U10	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	Potrafi dokonać analizy kryminogenezy indywidualnego przypadku i wskazać obszary do pracy resocjalizacyjnej.	E1R.U2, E1R.U3, E1R.U5, PDK_K1_U01, PDK_K1_U03, PDK_K1_U09, PDK_K1_U12	Egzamin ustny
U4	Potrafi dokonać analizy kryminologicznej przestępstw na podstawie statystyk i danych pochodzących z różnych źródeł.	E1R.U2, E1R.U3, PDK_K1_U01, PDK_K1_U03, PDK_K1_U09, PDK_K1_U12	Egzamin ustny
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Wykazuje gotowość do ciągłej edukacji w zakresie nowych zjawisk związanych z przestępczością.	E1R.K1, E1R.K2, PDK_K1_K01, PDK_K1_K03, PDK_K1_K04, PDK_K1_K07, PDK_K1_K08	Egzamin ustny
K2	Ma świadomość etycznego wymiaru w zakresie badania przestępczości, a w szczególności w kontekście wtórnej wiktymizacji ofiar.	E1R.K1, E1R.K2, PDK_K1_K04, PDK_K1_K05, PDK_K1_K06	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Pojęcie, zakres i zadania kryminologii jako nauki oraz jej związek z innymi dziedzinami wiedzy.	W1, W2, W4, U1, K1	Wykład
2.	Charakterystyka działów kryminologii ze względu na przedmiot badań (etiologia, symptomatologia, wiktymologia) oraz sposób wykorzystania danych (diagnoza, prognoza, profilaktyka).	W1, W2, W4, U1, K1	Wykład
3.	Czynniki kryminogenne jako determinanty zjawiska patologii społecznej oraz przestępczości.	W1, W2, W4, U1, U3, U4, K1	Wykład, Ćwiczenia
4.	Kryminogeneza – determinizm i indeterminizm w wyjaśnianiu, przestępczości.	W1, W2, W4, U1, U3, U4, K1	Wykład, Ćwiczenia
5.	Zjawisko przestępczości w ujęciu tradycyjnych nurtów kryminologicznych (klasycznym, pozytywistycznym, antynaturalistycznym i neoklasycznym) i paradygmacie humanistycznym.	W3, U2, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
6.	Porównanie wybranych koncepcji przestępczości w ujęciu różnych autorów i ich ocena w kontekście polityki karnej i resocjalizacyjnej.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia
7.	Metody prezentacji i analizy zjawisk przestępczości.	W1, W2, W4, U1, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Dyskusja
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Metoda aktywizująca - metoda "kuli śniegowej", Praca w grupach, Korekta indywidualna

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zaliczenie obejmuje zaliczenie quizu dopuszczającego do egzaminu (12 pytań zamkniętych - 7 prawidłowych odpowiedzi zalicza). Egzamin ustny obejmuje zagadnienia poruszane podczas wykładów i ćwiczeń. 1. Zdefiniuj pojęcie kryminologii jako nauki. 2. Omów szczegółowo definicję przestępstwa. 3. Omów historyczne uwarunkowania kryminologii jako nauki. 4. Co jest przedmiotem badań w kryminologii? 5. Jakie są zadania kryminologii i jej związek z innymi dziedzinami wiedzy? 6. Dokonaj klasyfikacji rodzajów kryminologii. 7. Wymień i krótko opisz działy kryminologii wyróżnione ze względu na sposób wykorzystywania danych. 8. Wymień i krótko opisz działy kryminologii wyróżnione ze względu na przedmiot badań. 9. Omów etiologię kryminalną. 10. Omów czynniki kryminogenne. 11. Omów symptomatologię kryminologiczną wraz z jej historycznymi uwarunkowaniami. 12. Omów pojęcia związane z rozmiarami przestępczości oraz wskaż na sposoby prezentowania danych kryminologicznych. 13. Omów pojęcie wiktymologii wskazując na jej przedmiot i zadania oraz twórców. 14. Omów proces wiktymizacji kryminalnej. 15. Omów szczegółowo paradygmat (klasyczny, pozytywistyczny, antynaturalistyczny, neoklasyczny, humanistyczny) wraz z jego przedstawicielami.
Ćwiczenia	Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest aktywność podczas zajęć (dyskusje, grupowe przygotowanie analizy kryminologicznej wybranego rodzaju przestępstwa) waga 30% oraz przygotowanie i omówienie z grupą prezentacji (waga 70%) na wybrany temat: Teoria klasyczna w kryminologii Teoria pozytywistyczna w kryminologii Teoria antynaturalistyczna w kryminologii Teoria neoklasyczna w kryminologii Kryminologia w ujęciu humanistycznym

Literatura

Obowiązkowa

1. M. Kuć, Kryminologia, C.H. Beck, Warszawa 2015.
2. W. Dadak, M. Grzyb, A. Szuba-Boroń, J. Widacki, Kryminologia. Zarys sytemu, Beck, Warszawa 2022 (część I, II, III).
3. L. Tyszkiewicz, O niektórych ogólnych problemach kryminologii i znaczeniu paradygmatu humanistycznego, „Archiwum Kryminologii”, Tom XXXI /2009 <https://www.inp.pan.pl/wp-content/uploads/2017/09/AK31-Tyszkiewicz.pdf>

Dodatkowa

1. E. Czerwińska, Kryminologia humanistyczna Leona Tyszkiewicza jako przykład koncepcji integracyjnej, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Sociologica II”, 2008, Folia 54
<https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/7287/AF054--02--Kryminologia-humanistyczna--Czerwinska.pdf?sequence=1>
2. M. Kuć, Zadania kryminologii w świetle współczesnych zagrożeń społecznych, „Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa”, nr 1/2012
http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa/Przeglad_Naukow_o_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2012-t-n1/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2012-t-n1-s29-50/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2012-t-n1-s29-50.pdf

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	15
Przygotowanie do zaliczenia	15
Przygotowanie do zajęć	15
Przygotowanie do egzaminu	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PDK_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podnoszenia poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia
PDK_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do dostrzegania sensu, wartości i potrzeby podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w zakresie pedagogiki, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PDK_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do zachowania się w sposób profesjonalny, czynienia refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej
PDK_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do dostrzegania i formułowania problemów moralnych i dylematów etycznych związanych z własną i cudzą pracą, poszukuje optymalnych rozwiązań, postępuje zgodnie z zasadami etyki
PDK_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do dostrzegania etycznego wymiaru w badaniach naukowych
PDK_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne i zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie
PDK_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego przygotowywania się do swojej pracy, projektowania i wykonywania działań pedagogicznych
PDK_K1_U01	Absolwent/ka potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej
PDK_K1_U02	Absolwent/ka potrafi zastosować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych, a także motywów i wzorów ludzkich zachowań, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PDK_K1_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogicznej, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PDK_K1_U09	Absolwent/ka potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PDK_K1_U10	Absolwent/ka potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań pedagogicznych; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PDK_K1_U12	Absolwent/ka potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności, dostrzega i analizuje dylematy etyczne; przewiduje skutki konkretnych działań pedagogicznych
PDK_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie elementarną terminologię używaną w pedagogice z uwzględnieniem terminologii związanej z wybranym modułem specjalnościowym i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych
PDK_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce pedagogiki w systemie nauk oraz ma wiedzę o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi
PDK_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie teorię wychowania i kształcenia oraz działalność związaną z wybranym modułem specjalnościowym, ich filozoficznymi, społeczno-kulturowymi, historycznymi, biologicznymi, psychologicznymi i medycznymi podstawami
PDK_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane koncepcje człowieka: filozoficzne, psychologiczne i społeczne stanowiące teoretyczne podstawy działalności pedagogicznej

Kod	Treść
PDK_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie rozwój człowieka i jego funkcjonowanie, oraz ich nieprawidłowości w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym
PDK_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowany sposób założenia funkcjonowania więzi społecznych i założenia rządzących nimi prawidłowości
PDK_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie założenia funkcjonowania struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz zachodzące między nimi relacje
PDK_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowany sposób zasady procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłócenia, posiada podstawową wiedzę na temat zasad pracy zespołowej
PDK_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, z uwzględnieniem działalności związanej z wybranym modulem specjalnościowym, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów
PDK_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowany sposób zasady funkcjonowania różnych środowisk wychowawczych z uwzględnieniem środowisk związanych z wybranym modulem specjalnościowym, ma wiedzę o ich specyfice i procesach w nich zachodzących
PDK_K1_W16	Absolwent/ka zna i rozumie podstawy metodyki wykonywania typowych zadań, zna normy, procedury stosowane w różnych obszarach działalności pedagogicznej, z uwzględnieniem metodyk związanych z wybranym modulem specjalnościowym
E1R.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do autorefleksji nad rozwojem zawodowym;
E1R.K2	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
E1R.U1	Absolwent/ka potrafi analizować pedagogikę resocjalizacyjną; przedstawiać rys historyczny pedagogiki resocjalizacyjnej; opisywać polskie szkoły pedagogiki resocjalizacyjnej, w tym wymieniać ich twórców oraz ich dzieła; analizować proces socjalizacji w teorii i praktyce, określać dylematy socjalizacyjne oraz nieprzystosowanie społeczne, analizować koncepcje, teorie, definicje; charakteryzować pojęcia resocjalizacji- readaptacji-reintegracji, stosować definicje, pojęcia i zakresy; analizować i wykorzystywać współczesne koncepcje i teorie resocjalizacyjne; projektować działania od izolacji do środowiska otwartego; prezentować koncepcję twórczej resocjalizacji jako przykładu oddziaływań destygmatyzujących; stosować podstawy teoretyczne metodyki pracy resocjalizacyjnej;
E1R.U2	Absolwent/ka potrafi analizować i stosować diagnozę psychopedagogiczną w resocjalizacji; analizować diagnozę deficytów i potencjałów; prezentować i analizować modele diagnostyczne; stosować diagnozę źródeł nieprzystosowania społecznego; analizować i stosować diagnozę osób zagrożonych i nieprzystosowanych społecznie; analizować i interpretować diagnozę kryminologiczną;
E1R.U3	Absolwent/ka potrafi analizować dewiacje społeczne w perspektywie pedagogiki resocjalizacyjnej; interpretować koncepcje i teorie dewiacji społecznych; określać współczesne tendencje rozwoju dewiacji społecznych, przyczyny niedostosowania społecznego i skutki dewiacji społecznych, a także stosować profilaktykę i zapobieganie dewiacjom społecznym;
E1R.U5	Absolwent/ka potrafi analizować prawno-społeczne uwarunkowania procesu resocjalizacji w pracy pedagoga; prezentować instytucje oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych w środowisku otwartym i zamkniętym oraz główne organizacje pozarządowe uczestniczące w procesie resocjalizacji; wykorzystywać podstawy kryminologii z elementami wiktymologii; realizować pomoc rodzinie i poradnictwo wychowawczo-resocjalizacyjne.
E1R.W1	Absolwent/ka zna i rozumie podstawy pedagogiki resocjalizacyjnej: definicje, pojęcia, zakresy, rys historyczny, polskie szkoły pedagogiki resocjalizacyjnej – twórców i ich dzieła, współczesne koncepcje i teorie resocjalizacyjne, proces resocjalizacji w teorii i praktyce, dylematy resocjalizacyjne, nieprzystosowanie społeczne; resocjalizację-readaptację-reintegrację, działania od izolacji do środowiska otwartego, koncepcje twórczej resocjalizacji jako przykłady oddziaływań destygmatyzujących i podstawy teoretyczne metodyki pracy resocjalizacyjnej;
E1R.W3	Absolwent/ka zna i rozumie dewiacje społeczne w perspektywie pedagogiki resocjalizacyjnej, koncepcje, teorie dewiacji społecznych, współczesne tendencje rozwoju dewiacji społecznych, etiologię, skutki dewiacji społecznych, profilaktykę i zapobieganie dewiacjom społecznym;

Kod	Treść
E1R.W5	Absolwent/ka zna i rozumie prawno-społeczne uwarunkowania procesu resocjalizacji w pracy pedagoga: podstawy prawne funkcjonowania systemów resocjalizacji w perspektywie krajowej i międzynarodowej, instytucje oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych w środowisku otwartym, instytucje oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych w środowisku zamkniętym; podstawy kryminologii z elementami wiktymologii; znaczenie organizacji pozarządowych w procesie resocjalizacji; zagadnienia pomocy rodzinie i poradnictwa wychowawczo-resocjalizacyjnego.